

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivü 1/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	---

PUHEENJOHTAJA	Jari Kemppainen, kirkkoherra	LÄSNÄ	
		x	
JÄSENET	1. Matti Huomo, vpj 2. Matti Aaltonen 3. Tero Ahlqvist 4. Leena Eerola 5. Jukka Lehto 6. Kati Pinola 7. Kirsi Saarinen 8. Paula Suksia	x x poissa x x x x x	
HENKILÖKOHTAISET VARAJÄSENET	1. Jaakko Simola 2. Tomi Hämäläinen 3. Seppo Rinne 4. Anna-Maria Henriksson- Helmikkala 5. Taina Aspila 6. Tiina Kokkola 7. Eliisa Lahtinen 8. Eija Lankinen		-
YHTEENSÄ		8 / 9	
MUUT OSALLISTUJAT	Kirsi Urkko, kirkkovaltuuston pj x Esko Peltonen, kirkkovaltuuston vpj x Janne Vesto, kappalainen x Sari Janhunen, vs talouspäällikkö x		
PÖYTÄKIRJANPITÄJÄ	Kristel Muru-Tanila		
MUUT SAAPUVILLA OLEVAT			
KÄSITELLYT ASIAT (§§)	159 § - 168 §		
ALLEKIRJOITUKSET	Puheenjohtaja Jari Kemppainen	Pöytäkirjanpitäjä Kristel Muru-Tanila	
PÖYTÄKIRJAN TARKASTAMINEN	Pvm 26.11.2019 Kirsi Saarinen	Pvm 26.11.2019 Paula Suksia	
PÖYTÄKIRJAN NÄHTÄVILLÄ PITÄMINEN JA SIITÄ ILMOITTAMINEN	Tarkastettu pöytäkirja on ollut nähtävänä kirkkoherranvirastossa 28.11.2019 lähtien. Nähtävillä olosta on ilmoitettu kirkkoherranviraston ilmoitustaululla 19.11. / 2019 – 3.12 / 2019 välisenä aikana (vähintään 14 päivää). Todistaa Pälkäneen Kirkkoherranvirastossa 3.12 / 2019 Jari Kemppainen, kirkkoherra		

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet		Huomioitavaa
---	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivu 2/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	---

- 159 § KOKOUKSEN AVAAMINEN
- 160 § KOKOUKSEN LAILLISUUDEN JA PÄÄTÖSVALTAISUUDEN TOTEAMINEN
- 161 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALITSEMINEN
- 162 § PÖYTÄKIRJAN NÄHTÄVILLÄ PITÄMINEN
- 163 § TYÖJÄRJESTYKSESTÄ PÄÄTTÄMINEN
- 164 § TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUODELLE 2020
- 165 § KIINTEISTÖKATSELMUS 19.10.2019
- 166 § ILMOITUSASIAT
- 167 § OIKAISUVAATIMUSOHJEEN ANTAMINEN
- 168 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Alkuhartaus:

Virsi 160

Kirkkoherra ojensi Jukka Lehdolle onnittelut rovastin arvoni johdosta.

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet		Huomioitavaa
---	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivu 3/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	---

159 § **KOKOUKSEN AVAAMINEN**

Esitys: Puheenjohtaja avaa kokouksen.

Päätös: Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 18.50.

Muutoksenhaku: Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

160 § **KOKOUKSEN LAILLISUUDEN JA PÄÄTÖSVALTAISUUDEN TOTEAMINEN**

Esittely:	Kirkkojärjestyksen 9 luvun 1 §:n mukaan kirkkoneuvosto päättää kokoontumisensa ajan ja paikan. Kirkkoneuvosto kokoontuu myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai vähintään neljäsosa jäsenistä sitä kirjallisesti pyytää ilmoittamansa asian käsittelemistä varten. Kokouksen kutsuu koolle puheenjohtaja kirkkoneuvoston päättämällä tavalla. Samalla on kokouksesta ilmoitettava myös kirkkovaltuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle. Jos kirkkoneuvoston jäsen haluaa saattaa jokin asian neuvoston käsiteltäväksi, hänen on annettava asiasta kirjallinen esitys puheenjohtajalle, jonka tulee ottaa asia esille neuvoston seuraavassa kokouksessa. Kokouksessa voi aloitteen tehdä suullisestikin. Kokouskutsut on postitettu 19.11.2019.
Päätösesitys:	Kirkkoneuvosto toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös:	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.
Muutoksenhaku:	Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

161 § **PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALITSEMINEN**

Esittely:	Kirkkoneuvosto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa tarkastamaan kokouksen pöytäkirjan. Tarkastamisessa on noudatettu aakkosjärjestystä.
Päätösesitys:	Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Kirsi Saarinen ja Paula Suksia.
Päätös:	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.
Muutoksenhaku:	Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

162 § **PÖYTÄKIRJAN NÄHTÄVILLÄ PITÄMINEN**

Esittely:	Tarkastettu pöytäkirja tai ilmoitus siitä tulee asettaa nähtäväksi seurakunnan ilmoitustaululle vähintään 14 päivän ajaksi. (KL 25 luku 3 §)
Päätösesitys:	Kirkkoneuvoston kokouksen tarkastettu pöytäkirja pidetään yleisesti nähtävänä kirkkoherranvirastossa 28.11.2019 lähtien. Nähtävillä olosta ilmoitetaan kirkkoherranviraston ilmoitustaululla.
Päätös:	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.
Toimenpiteet:	Pöytäkirja asetetaan nähtäville esityksen mukaisesti. Kopiot sekä seurakuntatalolle että seurakuntatoimistolle
Muutoksenhaku:	Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

163 § **TYÖJÄRJESTYKSESTÄ PÄÄTTÄMINEN**

Esittely:	Asiat otetaan esityslistalle puheenjohtajan määräämään järjestykseen ja käsitellään, jollei neuvosto toisin päätä, esityslistan mukaisessa järjestyksessä.
Päätösesitys:	Käsitellään asiat esityslistan mukaisessa järjestyksessä.
Päätös:	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.
Muutoksenhaku:	Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet			Huomioitavaa
---	--	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivu 4/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	---

164 § **TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUODELLE 2020**

Valmistelija:	Kristel Muru-Tanila
Esittelijä:	Sari Janhunen
Esittely:	<p>Kirkkoneuvosto 7/ 19.8.2019 § 118</p> <p>Kirkkoneuvosto antaa toimintayksiköille ja tehtäväalueille talousarvion laadintaohjeen. Laadintaohjeessa annetaan toimintayksiköille ja tehtäväalueille talousarviokehitykset eli ns. raamit, joiden puitteissa kunkin toimintayksikön ja tehtäväalueen tulee laatia talousarvioehdotuksensa. Laadintaohjeessa annetaan ohjeita myös toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden asettamisesta, mm. miten tavoitteita toivotaan asetettavan ja miten konkreettisia niiden tulee olla. Laadintaohjeessa on hyvä muistuttaa siitä, että talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan sekä siitä raportoidaan hallintoelimille talousarviovuoden aikana ja tilinpäätöksen toimintakertomuksessa. Talousarvion laadintaohjeessa annetaan määräykset laadinta-aikataulusta ja tavasta, jolla tiedot kootaan yhteen.</p> <p>Toiminta- ja taloussuunnittelun tulee perustua seurakunnan missioon, visioihin ja painopistealueisiin sekä toiminta- ja taloussuunnitelmassa hyväksytyihin lyhyen aikavälin tavoitteisiin. Suunnittelun onnistuminen edellyttää, että luottamushenkilöt sekä toiminnasta ja taloudesta vastaavat viranhaltijat ja työntekijät tekevät yhteistyötä</p> <p>Kirkkojärjestyksen edellyttämä toiminnan ja talouden suunnittelu on selkeästi lyhyen aikavälin operatiivista suunnittelua. Operatiivisessa suunnittelussa konkretisoidaan seurakunnan lyhyen aikavälin (1-3 vuotta) toiminta yksilöimällä tarvittavat toimenpiteet ja valitsemalla tarkoituksenmukaiset toimintatavat tavoitteiden toteuttamiseksi ja sovittujen vaikutusten aikaansaamiseksi sekä osoitetaan toiminnan rahoitus</p> <p>Tulevaisuutta suunniteltaessa lähtökohtana ovat nykytilan arviointi ja analysointi, tulevaisuuden näkymien tarkastelu, aikaisemmin asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi sekä käytettävissä olevien resurssien analysointi.</p> <p>Toiminnallinen tavoite on kirkkovaltuuston talousarviossa toimintayksikölle tai tehtäväalueelle sitovana hyväksymä, määrärahan käyttötarkoitusta, palvelujen määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa ohjaava tavoite.</p> <p>Hyvin asetettu tavoite</p> <ul style="list-style-type: none"> • on konkreettinen, yksiselitteinen, realistinen ja arvioitavissa oleva • lähtee seurakuntalaisten tarpeista ja odotuksista • ohjaa seurakunnan toimintaa ja työntekijöitä hyväksytyyn vision ja strategisten linjausten toteuttamiseen • auttaa seurakunnan työntekijöitä tekemään ensiarvoisen tärkeitä töitä • on haasteellinen, mutta seurakunnan voimavaroin saavutettavissa. <p>Toimintayksiköiden ja tehtäväalueiden toiminnalliset tavoitteet eivät saa olla ristiriidassa koko seurakunnan yhteisten strategioiden, tavoitteiden ja taloudellisen tilanteen kanssa. Toimintayksiköt ja tehtäväalueet valmistelevat talousarvio- sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksensa kirkkoneuvoston antamien kehysten ja ohjeiden mukaan ja antavat ne kirkkoneuvostolle talousarvion sekä toiminta- ja taloussuunnitelman laatimista varten.</p> <p>Tavoitteet hyväksytään kirkkovaltuustossa karkealla tasolla siten, että jokaista toimintayksikköä ja tehtäväaluetta kohti esitetään 1-5 keskeistä toiminnallista tavoitetta. Näiden tavoitteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan.</p> <p>TOIMIALOJEN LAATIMA TOIMINTASUUNNITELMAESITYS KIRKKONEUVOSTOLLE</p> <p>SISÄLTÖ</p> <p>TOIMINTAYKSIKKÖ</p> <p>TOIMINTA-AJATUS</p> <p>- Kertoo miksi toimiala on olemassa ja toimii</p> <p>HALLINTO JA TYÖNTEKIJÄT</p> <p>- Luettelo työntekijöistä, kappelineuvostosta, vastuuryhmästä</p>

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet		Huomioitavaa
---	--	--------------

TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI

- Nelikenttäanalyysi (SWOT)
- Tämän tarkoitus on auttaa:
  - Miten vahvuudet ylläpidetään?
  - Voiko uhille ja heikkouksille tehdä jotain?
  - Miten haasteisiin vastataan?

KESKEISET TUNNUSLUVUT

- Luvut vuoden 2018 kirkkovaltuuston hyväksymästä lopullisesta toimintakertomuksesta, löytyy yhteisistä ja jokaisella jaettuna paperiversiona.
- Arvio kuluvasta 2019 vuodesta
- Jos kohderyhmä on rajattu, kuten on kasvatustyössä, täsmälliset vuoden 2019 tiedot jäsentietojärjestelmästä.

KOKO SEURAKUNNAN YHTEISET PÄÄTAVOITTEET VUODELLE 2020

Suunnittelussa otettava huomioon seurakunnan yhteiset tavoitteet

- **Kaste – koko kirkon yhteinen painopiste.**
- **Toiminnan uudelleenarviointi, kohdentaminen ja sopeuttaminen pienenevän jäsenmäärän ja resurssien vähenemisen tähden.**
- **Muuta, neuvoston tai syksyn 1.9 seminaarin tuotoksesta??**

Laaditaan toimialan suunnitelma toimenpiteiksi em. tavoitteiden saavuttamiseksi

TOIMIALAN OMAT TAVOITTEET

- Pohjana v 2019 toimintasuunnitelma ja v. 2018 toimintakertomus
- Arviointi pohjana uuden suunnittelulle
- Vuosittain voi olla samat päätavoitteet tai kullekin vuodelle eri päätavoite
- **1-5 päätavoitetta**

Tavoitteiden tulee täyttää seuraavat edellytykset:

- on konkreettinen, yksiselitteinen, realistinen ja arvioitavissa oleva
- lähtee seurakuntalaisten tarpeista ja odotuksista
- ohjaa seurakunnan toimintaa ja työntekijöitä hyväksytyyn vision ja strategisten linjausten toteuttamiseen
- on haasteellinen, mutta seurakunnan voimavaroin saavutettavissa.

Jokaisen tavoitteen kohdalla vastataan: MITEN TAVOITE SAAVUTETAAN?

TALOUSARVION PERUSTELUT

- Mihin varat käytetään - yksityiskohtainen perustelu.
- Esitykset perittävistä maksuista: leiri-, retki-, olopäivä-, kerho- ym. maksut. Maksuissa on otettava huomioon kustannusvastaavuus.

TALOUSARVIO-OSA

- Talousarvio laaditaan **-1 %-tasolla**. Jokainen menoerä arvioitava ja budjetoitava realistisesti.
- Numerotiedot perustellaan tileittäin tiliointiohjeena (esimerkiksi päiväkerhojen kevätretkeä varten on varattu summa mille tilille ja mille kustannuspaikalle)
- Talousarviolomake, saa talouspäälliköltä
- Arvioidaan myös toimialan tulot: mm. leiri-, retki- ja ruokamaksut

Kappeliseurakunnan suunnitelman laatii ja antaa kappelineuvosto

Toimialojen suunnitelman laatii vastuuryhmä ja antaa työalavastuussa olevat työntekijät

Suunnitelma annetaan kirkkoneuvostolle (Kemppainen/Janhunen)

- lähetetään sähköpostina kirkkoherralle ja talouspäällikölle syyskuun loppuun mennessä.
- Tallenna: T:\Yhteinen\Toimintasuunnitelmat\2020

Laajuus: korkeintaan 2 SIVUA

Toimialojen painopisteet

Jumalanpalvelus ja musiikki: Jumalanpalvelusryhmien muodostaminen Messut, toimitukset, ja kuorojen toiminnan ylläpitäminen

Aikuiset: konsertit, patikkamessut, raamattupiirien vetäjien tukeminen

Kappeliseurakunta: jumalanpalveluselämä ja toiminta kylillä

Viestiä, Esitteiden uudistaminen, Facebook, lehdistötiedotteet, kriisiviestintä.

Varhaiskasvatus: perustoiminta, kerho-, leiritoiminta. Kirkkovuoteen liittyvät juhlat

Tytöt ja pojat perustoiminta, kerho-, leiritoiminta.

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivu 6/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	---

	<p>Rippikoulu: sosiaalisen median materiaalin hyödyntäminen ja tuottaminen. Nuoret: isoskoulutus, sosiaalisen median materiaalin tuottaminen. Diakonia: perusdiakonian hyvä hoitaminen. Lähetys: Lähetystietouden välittäminen, torikahvion ja lähetyskirpputori toiminnan turvaaminen.</p> <p>Taloustarvion leikkaus -1% Jumalanpalveluselämä leikkaus on tehty toimituspalkkioissa. Kolmella papilla on pystyttävä hoitamaan vapaa- ja lomajärjestelyin seurakunnan toimitukset ja jumalanpalvelukset ilman sijaisia. Kirjat, lehdet, ehtoollistarvikkeet. Musiikki: kirjat (nuotit) Aikuiset: esiintymispalkkiot, esiintyjien palkkiot kustannetaan kohlehein(riski). kirjat. Kappeliseurakunta: palveluiden osto ja esiintymiskulut, kirjat Viestiiä: ei vähennystä budjetti sisältää Sydän-Hämeen Lehden ilmoitukset ja palkkakulut Varhaiskasvatus: matkakustannukset, koulutus Tytöt ja pojat opetusvälineet ja kerhotarvikkeet ja koulutuspalvelut. Rippikoulu: Toimituslahjat Nuoret: vierailijoille ja esiintyjille maksettavat matkakorvaukset. Diakonia: Matkakuluista. Retket tehdään omakustannushintaan, ei ylimääräisiä retkiä tai kuljetuksia sekä esiintymispalkkiot, ohjelmapalvelut. Varaudutaan käyttämään entistä enemmän torikahvio ja olopäivien arparahoja. Lähetys: Lähetyskohteiden taloustarvioavustuksista.</p> <p>TALOUSARVION PERUSTEITA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pälkäneen seurakunnan kirkollisveroprosentti on vuonna 2020 1,8 % • Mikäli veroperustemuutosten vaikutus jää vähäiseksi, seurakuntien jäsenistön määrän muutos pysyy nykyisellä tasolla ja ansiotulot kasvavat, on mahdollista, että vuonna 2020 kirkollisveroja tilitettäisiin enemmän kuin kuluvana vuonna. Vuoden 2020 alkuvuoden tilityksiin vaikuttaa myös se, että verotusaikataulun muutos on aiheuttanut verotilitysten viivästymistä. On odotettavissa, että edellisen vuoden veroja tilitetään vuonna 2020 aikaisempaa enemmän. • Keskusrahaston saaman valtionrahoituksen jakotavan esitetään pysyvän nykyisellään. • Laskennallisen kirkollisveron perusteella määräytyvän Kirkon keskusrahaston perusmaksun suuruudeksi kirkolliskokous päätti 6,5 prosenttia. Maksuperusteeseen ei tule muutosta. • Kirkon nykyinen virka- ja työehtosopimus on voimassa 31.3.2020 saakka ja se toteuttaa työmarkkinakeskusjärjestöjen vuonna 2016 neuvottelemaa kilpailukyky sopimusta. Uusi sopimus neuvotellaan ja sovitaan tuohon päivään mennessä. Taloustarvio joudutaan laatimaan ilman tietoa tulevasta palkantarkistuksista. Yleinen talouskehitys huomioiden seurakuntien on syytä kuitenkin varata palkkauskustannuksiin harkinnan mukaan noin 1–2 prosenttia. Myöskään ratkaisua mahdollisesta lomarahojen vähennysten jatkumisesta ei vielä ole. Taloustarvio tulee laatia siten, että lomarahat maksetaan täysimääräisinä Kirkon virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti. • Kaikki henkilösivukulut olisivat yhteensä noin 24,3 %. • Kirkollisveron perusteella määräytyvä eläkerahastomaksu korotettiin viiteen prosenttiin vuodeksi 2018. Maksu on pysynyt samana, eikä siihen esitetä muutosta vuodeksi 2020. <p>Kiinteistöjen ylläpidon kustannusten kasvu kiihtyi vuoden 2018 noin 1,3 prosentista tämän vuoden toisen vuosineljänneksen 2,6 prosenttiin. Viimeinen tilastoitu vuosineljännes osoittaa, että kiinteistön ylläpidon kulueristä eniten kasvoivat sähkökustannukset 9,9 prosenttia. Korjauskustannukset ja lämmityskustannukset kasvoivat 2,6 prosenttia. Jätehuoltokustannukset kasvoivat 1,5 prosenttia, ulkoalueiden hoidon kustannukset 1,4 prosenttia ja hallintokustannukset 1,3 prosenttia. Veden ja jäteveden kustannukset nousivat 1,2 prosenttia ja käytön ja huollon kustannukset 0,7 prosenttia. Siivouskustannukset pysyivät viimevuotisella tasolla.</p>
--	--

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet		Huomioitavaa
---	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivu 7/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	---

	<p>Seurakunta käyttää henkilöstökuluihin 65,9 % kirkollisverotuloista, kiinteistötoimeen seurakunta käyttää kirkollisverotuloista 25,7 %.</p> <p>Vuoden 2020 talousarvio on alijäämäinen 117 444 euroa. Seurakunnan taseessa on enää 288 330 euroa edellisten kausien ylijäämää. Jos vuoden 2019 talousarvio toteutuu suunnitellusti (-100 330 euro) ja siihen lisätään vuoden 2020 arvioitu alijäämä, jää taseeseen enää noin 91000 euroa aikaisempaa ylijäämää, jolloin 2020 talousarvion toteutuessa taseeseen kirjataan edellisten kausien alijäämä. Pälkäneen seurakunnan on sopeuduttava aleneviin verotuloihin vähentämällä kiinteistökuja ja tarkastamalla kriittisesti henkilöstön tarvetta.</p> <p>LAVA: Tässä pykälässä käsitellyllä asialla on seuraavia, kirkkojärjestyksen 23 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia: Talousarviossa otetaan kantaa seurakunnan taloudellisen resurssin käyttöön, jolla on vaikutusta seurakunnassa tehtävään lapsi ja nuorisotyöhön. Lapsi- ja nuorisotyö on keskeinen osa seurakunnan toimintaa. Varojen väheneminen vaikuttaa myös lapsi- ja nuorisotyön talousarvioon. Lapsivaikutuksien arviointi on tehty kirkkoneuvoston kokouksessa 28.10.2019</p> <p>Liite 3 Talousarvio vuodelle 2020 koko seurakunta Liite 4 Toiminta ja taloussuunnitelma 2020</p> <p>Päätösesitys: Käydään keskustelu</p> <p>Päätös: Käytiin keskustelu, seuraavaan kirkkoneuvoston kokoukseen.</p>
LAVA	Lapsivaikutuksien arviointi on tehty kirkkoneuvoston kokouksessa 28.10.2019
Liitteet:	Liite 1 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2020
Päätösesitys:	Taluspäällikkö esittää, että kirkkoneuvosto esittäisi talousarvion, toiminta ja taloussuunnitelman vuodelle 2020 sekä hautainhoitorahaston talousarvion vuodelle 2020 kirkkovaltuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös:	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.
Toimeenpano	Seuraavan kirkkovaltuuston kokoukseen
Muutoksenhaku:	Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

165 § **KIINTEISTÖKATSELMUS 19.10.2019**

Valmistelija:	Kristel Muru-Tanila
Esittelijä:	Kristel Muru-Tanila
Esittely:	<p>Kirkkoneuvoston valitsema kiinteistötyöryhmä on katselmoinut Pälkäneen seurakunnan kiinteistöt 19.10.2019.</p> <p>Paikalla olivat: Eija Heikkinen Jari Kemppainen Juhani Järvinen Jukka Ollikkala Katja Saarinen Ari Peltonen Tero Ahlqvist Vesa Mäki-Mantila Raimo Giren Risto Lindholm Jaakko Simola Kristel Muru-Tanila, sihteeri</p> <p>Kiinteistötyöryhmä valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Jari Kemppaisen ja varapuheenjohtajaksi Juhani Järvisen.</p>

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet			Huomioitavaa
---	--	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivü 8/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	---

	Liitteenä muistio kiinteistökierrrokselta.
LAVA	Tässä pykälässä käsitellyllä asialla ei ole kirkkojärjestyksen 23 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja lapsivaikutuksia.
Liitteet:	Liite 2 Kiinteistötyöryhmän muistio 19.10.2019
Päätösesitys:	Käydään keskustelu, merkitään tiedoksi
Päätös:	Merkittiin tiedoksi.
Toimeenpano	Tiedoksi kiinteistöhuollolle
Muutoksenhaku:	Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

166 § ILMOITUSASIAT

Esittely:	<p>Kirkkohallituksen yleiskirjeet: 18/2019 Uusi laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa</p> <p>17/2019 Kirkkohallituksen päätös 15.10.2019 nk. hiilineutraalisuusavustus 17/2019 liite 1 Rakennusavustushakemus 17/2019 liite 2 Rakennusavustustilitys Avustustilitys ja maksatuspyyntö</p> <p>16/2019 Lisäys vuoden 2020 kirkkokolehteihin 16/2019 liite Lisäys vuoden 2020 kirkkokolehteihin.docx</p> <p>Kirkon Työmarkkinalaitoksen yleiskirjeet: A3/2019 19.11.2019 1. Luottamusmieskoulutus vuonna 2020 2. Yhteistoiminta- ja työsuojelukoulutus vuonna 2020</p> <p>Tuomiokapitulin kirjeet:</p> <p>Muut asiat:</p> <p>Viranhaltijapäätökset 24.10.-20.11.2019 liite 3</p> <p>Seuraavat kokoukset: Maanantai 9.12.2019 klo 18.00 Pälkäneen seurakuntatalolla</p> <p>Seuraava kirkkovaltuuston kokous: Maanantaina 9.12.2019 klo 19.00 Pälkäneen seurakuntatalolla.</p>
Päätösesitys:	Merkitään tiedoksi.
Päätös:	Merkittiin tiedoksi.
Muutoksenhaku:	Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

167 § OIKAISUVAATIMUSOHJEEN ANTAMINEN

Esittely:	<p>Kirkkoneuvoston tekemästä päätöksestä tehdään oikaisuvaatimus kirkkoneuvostolle. (KL 24:3) Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista (KL 24:9,1) Päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta (KL 24:5) Tarkemmat ohjeet pöytäkirjanlopussa olevassa oikaisuvaatimusohjeessa</p>
Päätösesitys:	Hyväksytään oikaisuvaatimusohjeet ja valitusosoitus.
Päätös:	Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.
Muutoksenhaku:	Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet			Huomioitavaa
---	--	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivu 9/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	---

168 § **KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN**

Päätösesitys: Puheenjohtaja päättää kokouksen.

Päätös: Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 20.25.

Muutoksenhaku: Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta (KL 24:5)

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet			Huomioitavaa
---	--	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivü 10/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	--

Pälkäneen seurakunta

OIKAISUVAATIMUSOHJEET JA VALITUSOSOITUS

Kirkkoneuvosto

Kokouspäivämäärä
26.11.2019

Pöytäkirjan pykälä
§ 167

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	<p><u>Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot</u></p> <p>Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkista hankintaa koskevasta päätöksestä ei saa tehdä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, hankintalaki) mukaista valitusta, koska päätös koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät: 159,160,161,162,163,164,165,166,167,168.</p>
	<p><u>Oikaisuvaatimusoikeudesta aiheutuva valituskielto</u></p> <p>Koska päätöksestä voidaan tehdä kirkkolain 24 luvun 3 §:n 1 mom mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:</p> <p>Pöytäkirjan pykälät:</p>
	<p><u>Alistusasiaa koskeva muutoksenhakukielto</u></p> <p>Kirkkolain 24 luvun 3 §:n 2 mom mukaan oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksestä, joka alistetaan tuomiokapitulin tai kirkkohallituksen vahvistettavaksi.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät:</p>
	<p><u>Erikseen säädetyt muutoksenhakukiellot</u></p> <p>1. kirkkolain 6 luvun 72 §:n 2 mom:n, 2. kirkkolain 24 luvun 14 §:n 2 mom:n, 3. hallintolainkäyttölain 5 §:n 2 mom:n, tai 4. muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:</p>
	<p><u>Hankintoja koskevat muutoksenhakukiellot</u></p> <p>Hankintaa koskevista seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a §:n 2 mom. nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnsarvon¹.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät:</p>

OIKAISUVAATIMUSOHJEET

Oikaisuvaatimusviranomaisen ja -aika	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä <u>kirjallisen</u> oikaisuvaatimuksen.</p> <p>Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pälkäneen seurakunnan kirkkoneuvosto Käyntiosoite: Pappilantie 29, 36600 PÄLKÄNE Postiosoite: Pappilantie 29, 36600 PÄLKÄNE Sähköposti: palkane.srk@evl.fi <p>Pöytäkirjan pykälät:</p> <p>Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä. Seurakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.</p> <p>Oikaisuvaatimuksen voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti (telekopioilla tai sähköpostilla). Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi seurakunnalle silloin kun se on seurakunnan käytettävissä tietojärjestelmässä siten, että sitä voidaan käsitellä.</p>
Oikaisuvaatimuksen sisältö	<p>Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi tiedot oikaisuvaatimuksen kohteena olevasta päätöksestä millaista oikaisua päätökseen vaaditaan millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan

¹ Hankintalain soveltamisen kynnsarvot (alv 0%): 60.000 € (tavarat ja palvelut sekä suunnittelukilpailut), 150.000 € (rakennusurakat), 400.000 € (sosiaali- ja terveyspalvelut) ja 500 000 € (käyttöoikeussopimukset).

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet			Huomioitavaa
---	--	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivü 11/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	--

HANKINTAOIKAISU

Hankintaoikaisun tekeminen	<p>Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön asianosainen voi tehdä hankintayksikölle kirjallisen hankintaoikaisun (Hankintalaki 132-135 §).</p> <p>Toimitusosoite Hankintaoikaisu toimitetaan hankintayksikölle. Hankintayksikkö: Pälkäneen seurakunta Käyntiosoite: Pappilantie 29, 36600 PÄLKÄNE Postiosoite: Pappilantie 29, 36600 PÄLKÄNE Sähköposti: palkane.srk@evl.fi</p> <p>Hankintaoikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin. Hankintaoikaisu on oltava perillä oikaisuvaatimuksen viimeisenä päivänä ennen viraston aukioajan päättymistä. Hankintaoikaisun voi omalla vastuullaan lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti.</p>
Hankintaoikaisun sisältö	<p>Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi – tiedot hankintaoikaisun kohteena olevasta päätöksestä – millaista oikaisua päätökseen vaaditaan – millä perusteilla oikaisua päätökseen vaaditaan <p>Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.</p>

VALITUSOISITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	<p><u>Kirkollis- ja hallintovalitukset</u></p> <p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomaisen ja yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hämeenlinnan hallinto-oikeus <p>Käyntiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA Puhelin: 010 36 42200 Telekopio: 03-622 3269 Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.</p> <p>Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: Valitusaika 30 päivää</p> <p>Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät: Valitusaika 30 päivää</p>
	<p><u>Kirkollisvalitus alustusasiassa</u></p> <p>Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valitusviranomaisen ja yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tampereen hiippakunnan tuomiokapituli, pöytäkirjan pykälät: Valitusaika 30 päivää • Kirkkohallitus, pöytäkirjan pykälät: 30 päivää <p>Käyntiosoite: Näsilinnankatu 26 (7. krs), 33200 TAMPERE Postiosoite: Näsilinnankatu 26 (7. krs), 33200 TAMPERE Sähköposti: tampere.tuomiokapituli@evl.fi</p> <p>PL 210 (Eteläranta 8), 00131 Helsinki Telekopio: 09-1802 350 Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi</p>
Muutoksenhaku-ajan laskeminen	<p>Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erillisen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.</p>
	<p><u>Valitus markkinaoikeuteen</u></p> <p>Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen hankintalain 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa, valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun tarjoaja on saanut tiedon päätöksestä valitusosoituksineen.</p>

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet		Huomioitavaa
---	--	--------------

KIRKKONEUVOSTO PÄLKÄNEEN SEURAKUNTA	KOKOUSKUTSU ESITYSLISTA PÖYTÄKIRJA	Kokous n:o 10 / 2019 Pvm 26.11.2019 Kello 18.30 Sivu 12/12 Paikka: Pälkäneen seurakuntatalo
---	---	--

	<p>Valitus markkinaoikeudelle on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.</p> <p>Ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä oheisasiakirjoineen tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei sen näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä sähköistä tiedoksiantoa viestin katsotaan saapuneen vastaanottajalle sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.</p> <p>Hankinta-asiaan muutosta hakevan on lisäksi kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön ilmoittamaan osoitteeseen viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Hankintayksikön yhteystiedot ovat edellä hankintaaikaisua koskevassa kohdassa.</p> <p>Markkinaoikeuden yhteystiedot</p> <p>Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle osoitettuna osoitteeseen:</p> <p>Postiosoite: Radanrakentajantie 5, 00520 HELSINKI Käyntiosoite: Tuomioistuimet-talo, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki Telekopio: 029 56 43314 Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi</p> <p>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet.</p>
Valituskirjelmä	<p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava:</p> <ul style="list-style-type: none"> – valittajan nimi ja kotikunta – postiosoite ja puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot – sähköpostiosoite, jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä – päätös, johon haetaan muutosta – miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi – perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä:</p> <ul style="list-style-type: none"> – päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä – todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta – asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.</p> <p>Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua, 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin hankintalain 75 §:n nojalla tai 3) sitä, että hankintalain 93 §:ssä tarkoitettua kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 25 §:n mukaisen kynnyksen.</p>
Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.</p>
Oikeudenkäyntimaksu	<p>Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksu, jollei lain 5, 7, 8 tai 9 §:stä muuta johdu. Oikeudenkäyntimaksu hallinto-oikeudessa on 260 euroa ja markkinaoikeudessa 2050 €. Käsitelymaksu markkinaoikeudessa on kuitenkin 4100 €, jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoonaa euroa ja 6140 €, jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa.</p>
	<p>Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.</p>

Pöytäkirjan tarkastajien nimikirjaimet		Huomioitavaa
---	--	--------------